

UJSÁG

Politikai napilap.

A király elrendelte Rákóczi hamvai hazaszállítását. Öngyilkos szakaszvezető a köztemetőben.

Dicsőség

I. Ferencz Józsefnek.

Kolozsavart, április 19.

Késő éjszaka szenzációs nagy örömhirt jelent mindenfele a budapesti telefon. A király elrendelte Rákóczi hamvainak hazaszállítását. Az ősz uralkodó e fenséges ténye, a legőszintebb hódolat, szeretet és tisztelet érzését váltja ki lelkiünkben. A magyar nemzet hosszú időközön át hordott szégyenbélyegét — hogy nagy Rákóczi dicső fedelmének hamvai idegen földben pihentek — törli le homlokunkról most a király óhajtása.

Dicsőség érte a magyar nemzet atyjának: a legelső magyar embernek: a királynak. E tény még inkább megerősíti a köteleket a magyar nemzet és királya között, még inkább egybeforrasztja a magyar nemzet érzés világát a felkent uralkodóval.

Hazai földben, ebben a véráztatta anyaföldben fog pihenni a bujdosó fejedelem porladozó teteme. Hazakerül most már a többiek, a nagyok, a halhatatlanok mellé a kurucok vezére is. Egy szent sirral többje lesz a magyarnak, egy szent oltárral, melyhez elzarándokolhat a nemzeti kegyelet és egygyel több, amely bennünket törpe utódokat a hazaszeretetre tanít.

Megilletődéssel kell hogy fogadjuk ősz királyunk határozatát. Hozzuk haza Rákóczi szent hamvait és talán onnan a bécsi Burgból kerül még majd egy babérlevél egy másik sirra, amelyet most tíz éve hantoltak a kerepesi-uti temetőben. Talán még az is meg lesz! S akkor azután valóban egygyé lesz érzésben, lélekben, gondolatban, óhajtásaiban és vágyaiban: nemzetével a magyar király.

A hivatalos lap holnapi száma következő legfelsőbb kéziratot közli:
Kedves gróf Tisza!

A magyar történelem kiváló alakjai közül II. Rákóczi Ferencz hamvai még mindig idegen földön pihennek. Ismerve nemzetem kifejezett óhajtását, és mivel az évszázados ellentétek és félreértések a trón

és nemzet között elsimultak, keserűség nélkül gondolhatunk vissza a lemult korszakra, ennél fogva elrendelem, hogy II. Rákóczi Ferencz hamvai hazaszállításának kérdésével foglalkozzanak és erre vonatkozó javaslatait elvárom.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.
TISZA ISTVÁN, s. k.

Táviratok.

A vasutasok sztrájkja.

Élet-halál harc a kenyérért.

A megállított vonatok.

Felfüggesztett tisztviselők.

Budapest, ápril. 19.

A vasutasok megkezdették a sztrájkot. Ez a hír terjedt el ma a fővárosban és a hír igaznak bizonyult. Tegnap este 6 órakor adott jelre, úgy a vasuti hivatalnokok, mint a munkások, kivonultak mindkét budapesti pályaudvarból. Elrendezték — nehogy szerencsétlenség legyen — a váltók sinnyelveit, eloltották a lámpákat és ezzel egy óriási horderejű ellentállás vette kezdetét.

Az esti bécsi vonatot nagy közönség várta: de az a vonat már nem roboghatott be a pályaudvarra, mert a mozdonyvezetők is leszálltak a vonatról és nyílt pályán állottak meg a vonatok. A pályaudvarokon nagy nyugtalanság keletkezett erre a közönség között. De megjelent megnyugtató a kedélyeket Ludwig elnök-igazgató ur is, ám a hatalmas vonatkirályra még egy szegény hordár se hallgatott ma este. Néhány mérnök kiment a vonalra, megtenni az intézkedéseket minden esetleges szerencsétlenség elhárítására. Rákos-Palotán négy vonat állott már ekkor, melyeknek utasai kocsikon, villamoson indultak be a fővárosba.

A sztrájk oka.

A sztrájk óta egy újabb rendelet volt, melyben azt jelentette az igazgatóság, hogy a ki a holnapi

kongresszuson részt vesz — fel lesz függesztve. S elrettentő példaként fel is függesztette hivatalától Sarlay pályaudvari hely. főnököt, Turcsányi, Fazakas és Földessy hivatalnokokat és Kacsó mozdonyvezetőt.

Ezt a felfüggesztést a táviró széjjel vitte mindenfelé. S mikor Rákos-Palotán megtudta egy mozdonyvezető, hogy mi történt, nyomban kijelentette, hogy nem vezeti tovább a vonatot. S néhány perc múlva négy vonat vesztegelt ott.

A rendőrség megszállotta a pályaházakat. Az inspekciós tisztviselők kijelentették: reggelig teljesítik a szolgálatot, azontul nem.

Egy másik híradás beszámol arról, hogy ma már Piskiről nem akarták elindítani a vonatokat. Onnan mentek széjjel a táviratok: készülődünk a sztrájkra, amely inemost már megkezdődött. Ma éjszaka Budapestről nem is indul már a vonat.

Azoknak, kik már megváltották jegyeiket, vissza fizették pénzüket a pénztárnál.

Sztrájk az egész vonalon.

Budapest, éjjel 2 óra.

A rákosi pályaudvar.

Este 8.15 perckor a rákosi rendező pályaudvaron 600 munkás, a hivatalnokokkal együtt, miután megállították az érkező vonatokat, letették a szerszámot, a jelzőket tilosra állították és beszüntették a munkát és megadták a jelt a vonal összes vonatainak, hogy állítsák meg azokat és szálljanak le a vonatvezetők nyílt pályán a vonatokról. Ez meg is történt. Némely helyen az utasok kérésére a legközelebbi állomásig bevitték a vonatot és ott hagyták el.

A fővárosi pályaudvarokon.

Mindkét fővárosi pályaudvaron egy negyed 11 órakor az összes hivatalnokok kijelentették, hogy több vonatot nem indítanak el.

Kisérletezések.

A keleti pályaudvaron a forgalmi főnök és helyettese átvették

az indóház vezetését és felszólították a hivatalnokokat és altiszteket, hogy teljesítsék kötelességeiket. E felszólításnak semmi eredménye nem volt. Erre a forgalmi főnök beidézte a tartalékos mozdonyvezetőket, de azok is megtagadták a szolgálat teljesítését. Erre mérnököket akartak szolgálatba állítani, de azok sem vállalkoztak a mozdonyok vezetésére.

A sztrájk tanyája.

A munkások és altisztek, valamint a hivatalnokok a szomszédos Stenhardt vendéglőben ültették fel a sztrájk tanyát, ahol lelkesítik egymást az összetartásra.

A sztrájkbizottság jelentése.

Kilenc óra 50 perckor a központi bizottság minden vonalra elküldötte a jelentést és parancsot: álljanak meg az összes vonatok. S alig egy negyed óra múlva mindenünnen beérkeztek a válaszok.

A miskolci, zágrábi, fiumei, temesvári vonalról jelentették: a szolgálatot beszüntették.

Izgalmas jelenetek.

Hét óra felé Érsekújvárról érkezett be az első feltartóztatott vasut Rákosra. Az alkalmazottak kiállottak, mintegy hatszázan és tudtára adták a vonatvezetőnek a sztrájk megkezdését. Az állomásfőnök rendet akart csinálni, de tehetetlenül állott a tömeggel szemben. Turcsányi Pál beszédet intézett az alkalmazottakhoz. A vonat elakart indulni, de a sinek elé állott a tömeg és agyonütéssel fenyegette a vonatvezetőt, ha beviszi a vonatot az állomásra.

A ceglédi állomás.

A ceglédi állomásról jelentették, hogy a teherforgalmat beszüntetik, de a személyforgalmat lebonyolítják. Erre a budapesti központ azt válaszolta, hogy a felízgatott alkalmazottak könnyen kiugrathatják a vonatot a sinekről. Erre Cegléden is megállították a vonatot.

Eddig minden vonalról beérkezett a jelentés a sztrájkba állásról, csupán a zimonyi vonalról nem.

Fiumében a zágrábi vonatot 1000 egyén fogadta és természetesen ott is tartották.

A markhegi vonalon is beszüntették a szolgálatot.

A konstantinápolyi expressz vonat a Ferencvárosi pályaudvaron vesztegel.

A párisi expressz vonatot Párizs-Nánánál tartóztatták fel.

A berlini vonat Kőbányán rekedt, míg egy másik berlini vonat Rákoson akadt meg.

Óvintézkedések.

A rendőrség megszállotta mindkét pályaudvart és nagy óvintézkedéseket tettek az esetleges zavargások elhárítására. A rendőrség egész éjjel készenlétben van.

A főváros népe.

A főváros népe seregestül állja

körül a pályaudvarokat és élénk rokonszenvet mutat a vasutasok iránt.

Sub auspiciis regis doktorrá avatás.

Budapest, április 19.

A budapesti tudomány egyetemen ma délben tartották meg a négyszeres sub auspiciis regis doktorrá avatást, melyen a király öfelségét Beiczey Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselte. Felavattak: Héderváry Sándor, a király személye körüli miniszter fia, továbbá Tóth Károly és Lajos iker-testvérek és Márffy Ede.

József főherceg betegsége.

Budapest, április 19.

A József főherceg betegségéről elterjedt hírekre vonatkozólag illetékes helyről jelentik, hogy József főherceg állapota jobbra fordult és a főherceg már fenn sétál.

Togo nyilatkozata.

Budapest, április 19.

Londonból jelentik: Togo kijelentette, hogy legfőbb célja most az, hogy az orosz hajók maradékát is megsemmisítse.

Az orosz-japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, április 19.

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Pflung tábornok jelenti, hogy minden alapot nélkülöznek a távirati ügynökségnek összes hírei és táviratai, amelyek Port-Artur megszállására, valamint arra a hírre vonatkoznak, hogy Koreában orosz kozákokat fogtak el.

ORSZÁGGYŰLÉS

— Express tudósítás. —

Budapest, április 19.

A törvényhozás nyikorgó szekere ma megint fordult egyet. Elintézték a vármegyei tisztviselők fizetésjavításáról szóló javaslatot. Nem tulságos sok ósz hajukszállába került ez a képviselőknek, akikre a nagy béke úgy hat, mint a kánikula: ellustulnak bele.

Ma például az ülés derekán negyedórás szünetet is tartottak — határozatkép-telenség okából. Kubik Béla vette észre, hogy kevesebben vannak, mint a hogy a házszabályok ezt rendelik s kis ürmöt csöpögtetett a jobboldal mézes poharába. Volt emiatt apró összetűzés is Vancsó Gyulával, de ez is a béke jegyében folyt le. Mindössze a szemöldökök borzolódtak össze. S a bicskák legfőlebb a zsebekben nyilnak ki.

Napirend előtt Nessi Pál interpellált a hus drágulása miatt. Tisza válaszolt is rá. A karzatokon ma meglepő nagyszámmal volt közönség. A szép asszonyok hamarabb beletörődnek a békébe, mint a t. Ház.

A képviselőház ülése.

Jakabffy Imre elnök fél 11 óra után nyitja meg az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Nessi

Pál a hus megdrágulása ügyében szólal fel napirend előtt.

Elnök: Nessi Pál.

Nessi Pál (feláll.)

Kubik Béla: Hol van a belügyminiszter? Neki nem drága a hus? (Zaj.) Kötelessége itt lenni!

Gabányi Miklós: Korhelykedik valahol. (Zaj a jobboldalon.)

Nessi Pál: A fővárosban hirtelen megdrágult a hus. A közönséget ez hirtelen érte és ép azt a közönséget, amelyet az ilyen drágulás érzékenyen érinti. Igaz, hogy a szarvasmarha ára felszökött a marhavész következtében: de ez a körülmény nem teszi indokolttá a husnak oly rohamos megdrágítását. Felsorolja a különböző husnemek árait és kimutatja, hogy egy polgári család alig engedheti meg magának a mindennapon való husevést. Szóló nem a mészárosokat okolja a hus megdrágításáért, hanem a rendszert. Rámutat arra, mennyi mindenféle adóval van megterhelve a hus.

Arra kéri a belügyminisztert, hogy lásson hozzá ennek a kérdésnek a megoldásához. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István: Téved Nessi, amikor a hus drágulását az adónak tudja be. Még sok egyebben téved Nessi, de abban igaza van, hogy Budapest élelmiszere igen fontos dolog. Legyen róla meggyőződve, hogy ő mindent meg fog tenni, ami módjában van. (Helyeslés a jobboldalon.)

Nessi Pál: Kimutatja, hogy a miniszter félreértette az ő kijelentéseit.

A vármegyei alkalmazottak.

Szalay László: Él a zárszó jogával, reflektál Tisza tegnapi beszédére. Határozati javaslatának elfogadását ajánlja.

Tisza István: Szalay határozati javaslatában több olyan pont van, például a tisztviselők függetlenségére vonatkozó rész, amely miatt nem fogadhatja el a határozati javaslatot.

Buzáth Ferenc: Miután a kormány a létminimumra nem adott megnyugtató választ, az arra vonatkozó határozati javaslatát feontartja.

Kubik Béla: Kéri a határozatképesség konstatálását. A Ház megszámllása után kitűnik, hogy csak 95 képviselő van jelen.

Elnök: Az ülést egy negyed órára felfüggesztem.

Nessi Pál: Tessék a kintlevő képviselőket becsöngelni, — elegenden leszünk. Elég lesz öt perc szünet is.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggesztem.

Szünet után.

A tíz perc letelte után Jakabffy elnök fölment a dobogóra, hogy megnyissa az ülést. Ekkor Vancsó Gyula Kubik Bélához lépett s így szólott hozzá:

— Mit akadákoskodol folyton?

— Semmi közöd hozzá! — vágott vissza haragosan Kubik Béla.

— Mire való ez a kötözködés?

— Arra, hogy nem akarom megkönynyíteni a dolgotokat.

A szavak élesen pattogtak, úgy hogy mindenki azt hitte, hogy komolyabb következményei is lesznek a dolognak. De Vancsó Gyula a helyére ment.

— Mit akarsz mindenáron érdemeket szerezni? — csipkedte meg Rakovszky István.

Vancsó dühös szemmel ránézett, aztán leült. Ezzel be is fejeződött az incidens.

Az elnök megnyitotta az ülést és szavazás alá akarta bocsátani Holló indítványát. De Kubik ismét kérte a határozatképesség megállapítását. Most azonban már többen voltak száznál (tudniillik — százhat — képviselő csakugyan összeverődött) így hát úgy Holló mint Szalay és Buzáth határozati javaslatait elvetette a többség.

A részletes vita.

Szalay László: A címnél felszólal és indítványozza, hogy az „alkalmazottak” helyett „tisztviselők” vételessék a címbe.

Gróf Tisza István: Célszerűnek találja

ha az összes tényezők, tisztviselők, segéd-személyzet, szolgák gyűjtőnév alá foglaltatnak. Így volt ez az állami tisztviselőkre vonatkozó utolsó javaslatnál is.

Ezután a címet elfogadták.

Az első szakaszhoz gróf Batthyány Tivadar szól. A vármegyei főorvosok a 8. osztályban vannak, míg az összes vezető állásban levő többi tisztviselő a 7-ikben. Ez nem igazságos.

Szederkényi Nándor azt óhajtotta volna, ha a megyei tisztviselőket az állami tisztviselőkéthöz fizetési osztályokba sorozták volna be. Szerinte minden főszolgabíró azonnal a VII. osztályba kellene beosztani nem pedig csak 15 évi szolgálat után s akkor is csak kegyelemként. A megyei főorvosokat szintén a VII. osztályba kell sorozni. A főorvosnak úgy sincsen magánpraxisa... (zajos ellenmondások jobbról.) Szólv fogadást ajánl, hogy a megyei főorvosoknak nincsen magánpraxisa.

Felkiáltások jobbról: Elveszted! Ne fogadj!

Szederkényi Nándor: Igen fontos közérdek, hogy a megyei főorvos minden idejét a közegészségügynek szentelje.

Szalay László azt kívánja, hogy hosszabb szolgálat után az árvászeki ülnököket is beveggyék a VII. osztályba, a járásorvosokat pedig a IX. osztályba.

Csernoch János megáévvá teszi Szederkényi indítványát.

Tisza István gróf miniszterelnök az összes beadott indítványok mellőzését kéri. Hangsúlyozza, hogy a fizetési osztályok közötti különbség semmiféle rangkülönbséget nem honorál, mert a segédfogalmazó és miniszterelnök között rangkülönbség nincs, csupán a két állással járó honorációban van eltérés. Azért tehát, ha az alügyész magasabb fizetési fokban van, mint az aljegyző, az még nem jelenti azt, hogy az alügyész rangban fölülte áll az aljegyzőnek, vagy a többi e kategóriába tartozó tisztviselőnek. Nincs tehát értelme, hogy Szalay indítványa valósítottassék meg. Kéri a szakasz eredeti szövegének elfogadását.

A második és a harmadik szakaszt vita nélkül fogadták el.

Az ötödik szakasznál Szalay László kifogásolja, hogy a főszolgabírák 15 évi szolgálat után csakis úgy léphetnek elő a VII. fizetési osztályba, ha a vármegye ily irányu előterjesztését a belügyminiszter jóváhagyta. Indítványozza, hogy a jóváhagyás tisztán a vármegyére bízassék.

Nessi Pál általában azt kívánja, hogy minden tisztviselő bizonyos szolgálati idő után automatické lépjen kedvezőbb fizetési osztályba.

Batthyányi Tivadar gróf a főorvos előléptetését a VII. osztályba 15 évi működés után javasolja, a közgyűlés és a belügyminiszter jóváhagyása mellett.

Szederkényi Nándor, Csernoch János és Sághy Gyula támogatják Batthyányi és Szalay indítványát.

Tisza István gróf miniszterelnök az indítványok egyikéhez sem járul hozzá, mire a Ház a szakasz eredeti szövegét fogadja el.

A hatodik, hetedik, nyolcadik, kilencedik szakaszt változatlanul elfogadták.

Ezután a részleteknél lényegtelen módosítások után a javaslatot elfogadták. A holnapi napon a jegyzők fizetésrendezése kerül tárgyalásra.

Hírek.

— **(A Kossuth Lajos asztaltársaság estélye.)** Tegnap este tartotta meg ez idényben utolsó estélyét a Kossuth Lajos asztaltársaság. A New-York emeleti étterme teljesen megtelt előkelő közönséggel. Turcsányi Gyula elnök megnyitó beszéde után Pallós Albert tartotta meg mindvégig érdekes felolvasását, mely után Étsy Emília a Nemzeti Színház tagja szavalt a közönség lelkes tapsai közepette Tóth

Kálmán „Eldre” című versét. Majd Herpey Gergely az ősz lelkipásztor mondott áldomást a Kossuth-pohárral a házára. Végül Turcsányi Gyula zárószava után a társaság széteszlott. A szünetek alatt a kereskedők dalköre énekelt. Zsigmond Ferenc három gyönyörű régi dalt — a nagyenyedi diáktrilógiát — énekelte el fenomenális hangján, nagy tetszés mellett.

— **(A kolozsvári vasutasok elutazása.)** Tegnap reggel hirdették ki a kolozsvári vasutasok előtt Ludwigh elnök-igazgató rendeletét, melyben a mai budapesti kongresszuson való részvételt tiltja meg az alkalmazottaknak és tegnap este mégis négy kocsit kapcsoltak a kolozsvári vasúti állomáson, a 11 órai gyorsvonathoz, mert akkor utazott fel a kolozsvári üzletvezetőség területéről vagy 180 kolozsvári és vagy 200 erdélyrészi vasutas. S a vonathoz érkezett meg Budapestről a sürgöny: délután 6 órától kezdve a rákosi pályaudvarra nem eresztene át egyetlenegy vonatot sem, se fel, se le, csupán azokat, amelyek viszik a kongresszusra utazókat. A sürgöny egy pillanatra félelmetes hatást tett az utazókra.

Itt a sztrájk; a végső eszköz, melyet el akartak kerülni és a melyre ime a rövidlátás, a kapzsiság belekényszerítette őket. Megéreztek mindannyian, hogy megindult az élet-halál harc. E harcnak lesznek sebesültjei, elesettjei, de az összeség csak nyerhet. S megszólalt az induló vonat éles sipja. S megzendült az utasok ajkán a szent dal: „Házadnak rendületlenül...” S elindultak a végső döntésre a magyar állam rabszolgái és fehér kendőiket lobogtatták az itthonmaradott bajtársak. Akik még ma elindítják a vonatot, mert az ő katonáik mennek a harcba: de ki tudja holnap megszólal-e még az induló vonat sipjele. Mert holnap itt lehet a sztrájk, az általános sztrájk és az országot körülhálózó vas-síneken nem robog végig a modern kultúra egyik leghatalmasabb vívmánya: a gőzmozdony.

— **(A kolozsvári újságírók szindikátusának alapszabályai.)** A kolozsvári újságírók szindikátusa tegnap este értekezletet tartott, melyen az alapszabálytervezetet vették tárgyalás alá. Ma este 8 órakor ugyancsak a „dalkör” helyiségében folytatják az értekezletet.

— **(József főherceg beteg.)** A mi főhercegünk, a ki nem csupán hivatalos kiosztottsága, hanem hajlamai, születése és szíve szerint is a legmagyarabb, mondd, az egyedüli magyar főherceg, a mi főhercegünk nagy beteg. Fiuméből jelentik lapunknak, hogy a beteg állapota egyre súlyosbodik s hozzátartozói már a legvégsőkre vannak előkészítve. Hogy miképpen esik e hirt regisztrálnunk, az magyarázatra se szorul. Oly kevesen vannak odafönn a korona tájékán azok, a kiknek szíve dobbanása egy a miénkkel, hogy megrezzen a lelkünk, a midőn azok közül készül kidőlni egy. Egy, a ki szeretett beannunket, egy, a ki ragaszkodott hozzánk, egy, a ki szívesen volt velünk s a ki közről látta a népet, az igazán hűséges, magyar népüket. Imádkozunk érte, hogy a sors tartsa meg nekünk a mi főhercegünket.

— **(Május ünnepe.)** Le, letűz a napsugár a magasból és mire egyet-kettőt fordulunk, itt a május, a rügyfakasztó, lombfakasztó május, gyöngyvirágjával, rózsáival, mosolyával. Ő, mi poétaszívű, nem poéta emberek úgy elfelejtkezünk ilyenkor, mindenről. Az egész élő világról. Csak bámulunk, elmerülve beléd, sugaras, tiszta, ragyogó, fényes ég!... S a mig mi álmodozunk, ők cselekszenek. Ők, a jótékonyak. A kik télen a telet, tavasszal a tavaszt, nyáron a nyarat használják föl arra, hogy gyámolítsák szegényeiket. A kolozsvári házbérsegélyző filléregyletről szólunk, Kolozsvár eme buzgó és fáradhatatlan társaságáról, melynek a szegények érdekében kimutatott tevékenysége szinte példátlan. Most is nagyban folynak már a tanácskozások, mivel ünnepeljék meg májust a szegények javára. Értekezlet gyűlt össze Kozma Ferencné, elnök, lakásán s a jelen voltak: Szvacsina Gézané, Kiss Sándorné alelnökök, Dávid Antalné, Böhm Mihályné, Gyulay Árpádné, Lehman Róbertné, Mikó Imréné, Kónya Ráchel, Kuszko Istvánné, Schwartzel Adél, Vásárhelyi Béláné, Pohl Istvánné és Geréb Mártonné elhatározták, hogy a májusi ünnepséget, május 8-ikán tartják meg és a szokásos látványosságokon és szórakozásokon kívül két pompás előképpel és táncmulatsággal is szórakoztatni fogják a publikumot. Mert hogy közönsége ismét nagyszámban leszen az ünnepélynek, az oly bizonyos, mint hogy május illatával, sugarával elkövetkezik...

— **(Kiegészítő rendelet a vasárnapi munkaszünet tárgyában.)** Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter az ipari munkáknak vasárnapi szünetelésére nézve hivatali elődje múlt évi június hó 13-án 28559 szám alatt kibocsátott rendelete II. A) 1. pontjához kiegészítésképp a következő rendelkezést fűzte legutóbbi leiratában: Az 1898. évi XXIII. törvénycikk alapján alakult ipari és gazdasági hitelszövetkezetek közül, valamint a hasonló célú és hasonló keretekben működő egyéb ipari és gazdasági előleg és hitelegyletek közül azok, a melyeknél az üzleti tevékenység kizárólag a vásár- és ünnepnapok néhány órájára szorítkozik, a melyek tehát köznapokon egyáltalán nem állanak a közönség rendelkezésére és a melyek nem rendelkeznek saját állandó személyzettel, vasárnapokon nyitva tarthatók s a rendes üzletmenettel járó összes teendőiket végezhetik.

Megjegyezzük azonban, hogy ez a rendelet nem vonatkozik nyersanyag-beszerző, fogyasztó, vagy egyéb rendes üzletvitellel foglalkozó szövetkezetekre vagy szövetkezeti raktárakra, sem pedig hitelnnyújtással hététköznapokon is foglalkozó, tehát rendszeres üzletvitellel bíró hitel-szövetkezetekre, vagy hitelegyletekre.

— **(A kolozsvári drágaság kérdése.)** Az az elviselhetetlenné vált hus árdrágaság gondolkodóba ejtette végre a hatóságot is. Az „Újság” érthetően elkeseredett hangú felszólalásai egyelőre annyi eredménynyel jártak, hogy Kolozsvár város polgármestere, Szvacsina Géza, holnapra, csütörtökre délelőtti 11 órára értekezletet hívott össze a drágaság ügyében a polgármesteri szobába. Az értekezletre a helybeli mézáros iparosokon kívül több városatyát s a polgárság számos más tagját is meghívta a polgármester, kinek idevonatkozó értesítése a következőképen hangzik:

A husárunknak városunkban történt nagymérvű és rohamos emelkedése nemcsak a kisebb javadalmazású hivatalnokoknak, szegényebb iparosoknak és földész gazdáinknak megélhetésére gyakorol elviselhetetlen hatást, de még a jobb módú polgárok háztartására is káros befolyással van. Hiszem azt, hogy ez a nagymérvű áremel-

kedés mészáros iparos polgártársaink üzletére is hátrányos befolyással bír, mert az árak emelkedésével rendszerint csökken a fogyasztás és ahhoz képest apad az üzleti jövedelem is és így kétségtelen, hogy huszácunkon beállott ez abnormis áremelkedés nemcsak a fogyasztó közönségre, de az üzleti életre is káros befolyást gyakorol. De mégis szükségét érzem annak, hogy egy szakértekezletet hívjak össze a végből, hogy ez az értekezlet állapítsa meg szakszerűleg, hogy mi okozta ezt a rohamos és nagymértvű áremelkedést és hogy tanácskozzék a fölött, hogy mi módon lehetne ezt a bajt orvosolni. A tanácskozás, melyre mészáros iparos polgártársaink közül is többeket meghívtam, folyó hó 21-én az az csütörtökön d. e. 11 órakor fog a polgármesteri szobában megtartatni, melyre címet tisztelettel meghívom és szíves megjelenésre fölkérem.

— (A nyomdász sztrájk utójátéka.) Mult év novemberében történt, hogy egy napon a kolozsvári lapkiadók plakátokon voltak kénytelenek tudatni az olvasóközönséggel, hogy az összes betűszedők sztrájkba állottak. A nyomdatulajdonosok és a sztrájkolók között mindjárt az első napon megindultak a tárgyalások, de nem vezettek eredményre. A sztrájk harmadik napján történt, hogy Kolozsvári Napló címen új lapot kínáltak mindenfelé az utcákon. Ezt a lapot a sztrájkolók adták ki és a lap legnagyobb része természetesen a sztrájkolók ügyét tárgyaló cikkekkel volt tele. E cikkek közül nem egy érzékenyen igyekezett sérteni kiadónkat, a ki ezekre önértékes feleletet adott egy plakáton s e feleletben Schwarcz Miksa dr. betegségyelő pénztári titkárt, kit a támadó cikkek szerzőjének tartott, sértő kifejezésekkel is illette. Schwarcz Miksa dr. e miatt pört indított kiadónk ellen és e pörben tegnap volt a főtárgyalás a kolozsvári törvényszéknél. A tárgyalás rendén Gombos Ferenc, miután előzőleg meggyőződött, hogy a támadó cikkeket nem Schwarcz Miksa írta és hogy azokat nem is sugalmazta, a következő kijelentést tette:

A panaszt közleményt, illetve annak dr. Schwarcz Miksa urra vonatkozó panaszolt kitételeit a Kolozsvári Napló ellenem irányult támadó cikkére, azon hiszemben, hogy az dr. Schwarcz Miksa urtól származik, fölhevült állapotomban önmagam védelmére tettem közzé. Miután azonban meggyőződtem most már arról, hogy azon támadástól dr. Schwarcz Miksa ur távol állott s így támadásom tényalapja is megdőlt, becsületes ember létemre kötelességemnek tartom ezen cikkben foglalt sértéseket — mint ily körülmények között nem is való s dr. Schwarcz Miksa urra nem vonatkoztatható állításokat — visszavonni. Ezen loyális nyilatkozatra Schwarcz Miksa a következő kijelentést tette: Midőn kijelentem, hogy a „Kolozsvári Napló“ támadásaitól tényleg távol állottam és azokkal magam nem is azonosítottam, örvendek azon, hogy Gombos Ferenc ur állításainak valótlanságáról meggyőződött és azokat visszavonta. Ezt az elégtételt megfelelőnek tartom s ezek után a vádat elejtem és kérem az ügy beszüntetését. Ezek után a törvényszék a további eljárást beszüntette.

— (Sértésvész Kolozsvárt.) Sértesvész állapított meg tegnap délelben a közbéjáridőn. Ennek következtében a forgalom korlátozása elrendeltetett és a sértes-vásár bezárására a hatóság már meg is tette az intézkedéseket.

— (Üngyilkos szakaszvezető.) Dozkal Ferenc 51-ik gyalogezredbeli szakaszvezető tegnap délután a temetőben szíven lőtte magát és néhány perc alatt meghalt. Üngyilkosságának oka ismeretlen.

— (Egy volt országgyűlési képviselő halála.) Egy munkás és nagyműveltségű férfiút szőlített el az élők sorából a halál. Dániel Márton királyi tanácsos és volt országgyűlési képviselő életét oltotta el egy hirtelen roham tegnapelőtt Budapesten. Az elhunytat Kolozsváron és az erdélyi részeken, sokan ismerték és becsülték. Mint képviselő különösen közoktatásügyi dolgokban fejtett ki tevékenységet és

a delegációnak is több ízben tagja volt. Először 1869-ben Erzsébet város választotta meg képviselőnek és négy évi megszakítással, miközben tanfelügyelője volt Kis- és Nagyküküllő vármegyéknek egészen 1901-ig képviselte Erzsébetvárost.

— (Körözött szökevények.) A kolozsvári kir. ügyészség országosan körözött Józsa Juliánna korondi illetőségű szakácsnét, ki két havi fogház elől, mit egy nagyobb lopásért mért ki számára a törvényszék, — megszökött. A körözött középtermű, aranyárga haja, himlőhelyes arcu és csak magyarul beszél. A másik körözött egyén Tombáti Mihály fodrászsegéd, kit a kolozsvári rendőrség illetőségi helyére, Mártontelkére toloncoltatott csavargás miatt. Mártontelkéről jött értesítés szerint Tombáti nem érkezett meg illetőségi helyére.

— (Regény.) A férj nem szerette az asszonyt. Az asszony szerette urát. A férj válni akart, hogy újra nőülhessen s elvehesse azt, a kinek révén fényt, vagyont és gazdaságot hozhat házába. Az asszony, mártírszívvvel beleegyezett a válásba. És elváltak. A férfi ment, haladt a hivatal létráján és kitűnő állásba jutott. Sokat keresett és még többet költött. Ő erre, az új asszony arra. És a férfi sikkasztott. Az árvák pénzét lopta meg. Ezreket? nem, százezreket sikkasztott és hogy rájöttek bűnére elzárták, az új asszony válókeresetét indított ellene. És elváltak. A férfi súlyos beteg fekszik évek óta az aradi fogház kórházában. Kinek is jutott az eszébe? Neki, az első asszonynak, a hűtlenül elhagyottnak. Ő irt leveleket a bűnös, beteg, elhagyott férfinak, ő hozzá irt az összeroskadt Kri-vány János s a jövő tavasszal, a midőn föltételes szabadságra kerül, ő vele esküszik meg újra, a bűnös férj, vele a szelid, türelmes, megbocsájtó, vértanu asszonynyal.

— (A monarchia legöregebb asszonya.) Fővárosi tudósítók jelenti: Az alsó erdősorban levő Erzsébet szegényházba tegnap érdekes lakó költözött be. Özv. Borsos Józsefné szül. Einzig Jettinek neveztek s az a nevezetessége, hogy a monarchiának ő a legöregebb asszonya. 1788-ban, Sárospatakon született s most 116 éves. E mellett jól érzi magát. Fél évig volt házasság, a férje egy fél század előtt meghalt. Gyermekei nem voltak.

— (Hurokrakerült gazember.) Jó fogást csinált tegnapelőtt a marosvásárhelyi rendőrség. Tofán Pált fogta el, a ki 1897-ben Marosvásárhelyen a szent Márton napi vásáron fényes nappal kötéllel megfojtotta a baromvásár-tér melletti berekben Fülöp Mihály nevű gazdát s mintegy 500 forintot kitevő pénzét elrabolta. Ezért 7 évet kapott, azonban 5 év után feltételes szabadságra bocsájtották. Azóta többféle furfanggal csapta be és rabolta ki az embereket, — különösen vásárok alkalmával. Mikor a rendőrök felismerték és le akarták tartóztatni, tört rántott elő, azonban nem sikerült megmenekülnie a rendőrök kezei közül. A rendőrök Tofánt a rendőrkapitányságra vitték, hol megmotóztva, többféle gyilkoló szerszámmal és egy igen érdekes pénztárcát találtak nála. A pénztárca ezres és százas bankókkal volt tele, persze ezek mind hamisítványok s olyan nyomatok, a melyet bizony a falusi ember nem igen ismer fel. A rendőrség Tofán megmotóztása alkalmával arra is rájött, hogy nem egy öltözék ruha van rajta. Tofánról levetették az uri ruhát, alatta egy egész közönséges öltözet volt. A gazembert átadják az ügyészségnek. Nem lehetetlen, hogy Tofán az az ember lesz, a ki pálinkába kevert altató szerekkel üzte rablásait a vásárok alkalmával. A vizsgálat mindent ki fog deríteni.

SZINHAZ.

Heti műsor:

Szerda: Aranyvirág (b. 185. sz.).
Csütörtök: Új betanulással először:
Pry Pál (b. 186. sz.).
Péntek: A vándorlegény (b. 186. sz.).
Szombat: Új betanulással először: A modell (b. sz. XV. sz.).

Vasárnap d. u.: XIII. ifjúsági előadás:
Tudós nők.
este: A modell (b. 188. sz.).

NEMZETI SZINHAZ.

Kolozsvár, szerdán, ápr. 20-án:

Aranyvirág

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, csütörtökön, április 21-én:

PRY PÁL.

REGÉNY.

Japán regék. (10.)

Fordította: Szabó Károly.

II.

Iszumbó.

Iszumbó megint hármát ütött a földre, kalapácsával és drága rizsszel, mindenféle hallal, gyümölcsessel és csemegével dusan terített asztal állt előttük, még jó meleg rizsbor sem hiányzott. Arra megint aranyat, ezüstöt, drága ruhát és mindenféle kincset kívánt és így tért vissza arájával Tobába, ahol nagyszámu kíséretet véve maga mellé, mint tekintélyes ur vonult be a fővárosba.

Itt a mikádó fülébe is eljutott a gazdag és előkelő idegen érkezésének híre. Meghívta udvarába s mikor a gyönyörű ifjút meglátta, csodálkozva kiáltott fel:

— Ez valóban csak nemes vér lehet. Mond, ifju, ki az atyád? Kik az őseid?

Hősünk azt hitte, most már nem köti többé atyja tilalma és így felelt:

— Atyám valamikor helytartó volt Horikavában, de hamis vád miatt száműzték. Azóta visszavonulva és ismeretlenül él Nanivában. Én egyetlen fia vagyok és ott születtem. Anyám a fujimi-i tábornok leánya, de már korán árvaságra jutott.

A mikádó, megemlékezve mindkét ősnék kiváló érdemeiről, Iszumbót azonnal főnemesi rangra emelte és kinevezte Horikava helytartójává.

Miután fiatalemberünk a bűvös kalapács segítségével ilyen nagy kitüntetésre és vagyonra tett szert, ellátogatott előbbi pártfogójához, a herceghez is, a ki kész örömmel fogadta őt vejének. A menyegző után, feleségével együtt, Nanivába ment, hogy elhozza szüleit Kiyotóba, ahol ősz atyját a császár bőségesen kárpótolta a szenvedett sérelmekért.

Előbb azonban Suminoyében gazdag hálaáldozatot mutattak be az isteneknek. Iszumbó és felesége még sokáig éltek ezután s három gyermekükön, számos unokájokon kívül megsiratta őket minden alattvalójuk, mikor meghaltak.

III.

Parázs hercegisasszony kérői.

Kiyotóban, a császári várkert halastaván uszott egy lótuszvirág. Itt látták legalább az emberek bárgyu szemei. Valójában pedig egy palota volt az, sokkalta szebb, mint bármely más. Finom fehér valamiből voltak a falai szöve s ha a hold rájuk sütött, ezüstösen csillogtak és átlátszók lettek, mint a báránylevek; alul pedig rózsapírral voltak befújva, mint a halhatatlanság hegyének (Fuji-no Yama) örökös hava tündöklő az alkonyi fényben.

(Folytatása köv.)

Felelős szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.